

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Budgetunderlag 2024-2026

Inledning

Uppdrag

SLU:s budgetunderlag utgår från universitetets uppdrag enligt myndighetsinstruktionen samt åtaganden enligt Agenda 2030. De äskanden som framförs görs med hänsyn tagen till riksdagens beslut om anslag för 2023 och regeringens beslut om regleringsbrev för 2023.

Äskanden:

Ändamål	För perioden 2024-2026
Utbildning Utökat utbildningsuppdrag för perioden 2024-2026; från 12 600 till 13 000 helårsstudenter (innebär på längre sikt 14000 helårsstudenter) för att kunna svara mot den kompetensbrist som finns inom SLU:s verksamhetsområden. Successiv ökning motsvarande totalt 840 hst och 113 mnkr för perioden (15 +38 +60 mnkr).	113 mnkr
Forskning SLU:s forskning är framgångsrik och andelen externa medel ökar vilket medför att en allt större andel av SLU:s anslag krävs för medfinansiering. Det leder till en projektekonomi som påverkar upplevelsen av anställningstrygghet. Bara för att upprätthålla nuvarande balans externa medel/anslag skulle anslaget behöva öka med ca 12 procent eller ca 150 mnkr per år. SLU föreslår att den tillfälliga ökningen av forskningsanslaget (för närvarande 24 mnkr per år) permanentas och följs av ett uppdrag att nyttja medlen för profilering av lärosätet i enlighet med riksdagens intentioner. 24 mnkr per år, 72 mnkr för perioden.	72 mnkr
Fortlöpande miljöanalys Miljöövervakningen genererar data som krävs för att säkerställa långsiktigt, ekonomiskt hållbart brukande av Sveriges naturresurser. Verksamheten externfinansieras till ca 65 procent, främst av andra statliga aktörer. De viktigaste resursbehoven gäller Riksskogstaxeringen och R/V Svea, men behovet att säkerställa basverksamhet kvarstår, liksom finansiering av Artdatabanken i enlighet med överenskommelse med Naturvårdsverket. Beräknat resursbehov inom fortlöpande miljöanalys för perioden 122/92 mnkr.	109 alt. 74 mnkr
Övriga uppdrag Kraftsamling för växthälsa i samarbete med Jordbruksverket i enlighet med inskickad hemställan (SLU id: SLU.ua.2023.1.1.1-222-1). IUFRO World Congress 2024 inom skog, miljö- och klimatfrågor, planering och genomförande.	

Andra bemyndiganden

SLU anholder om en ändring av regeringsbeslut N2015/1638/FJR, så att SLU får rådighet att välja leverantör av management till forskningsfartyget, R/V Svea.

Sammanfattning

SLU:s uppdrag är att ”bedriva forskning samt utbildning på forskarnivå, avancerad nivå och grundnivå inom jord- och trädgårdsbruk, landskapsplanering, livsmedelsproduktion, naturvård, skogsbruk och vedråvara, förädling, fiske och vattenbruk samt veterinärmedicin och husdjursskötsel. Dessutom ska SLU bedriva fortlöpande miljöanalys”. (SFS 1993:221)

Uppdraget innebär att SLU, utöver det samhällsuppdrag som gäller för alla lärosäten, har ett uttalat ansvar för kunskapsutveckling och -försörjning inom områden med tydlig koppling till hållbart brukande av landets naturresurser.

Genom uppdraget bidrar SLU:s verksamhet också till landets civila beredskap. Ett exempel i närtid är pandemin, där analyser av avloppsvatten gjorda vid SLU identifierade nya varianter av Coronaviruset. Andra exempel med bäring på civil beredskap är det omfattande kartmaterialet från den fortlöpande miljöanalysen, kunskap och kompetens om livsmedelsförsörjning och växtförädling liksom forskning om ämnen som kan användas för biologisk och kemisk krigsföring.

SLU:s forskning, utbildning och miljöanalys har stor potential att i ännu högre utsträckning bidra till långsiktigt hållbara produktionssystem som kan stärka landsbygden och dess näringar. Forskningsresultat från SLU genererar innovationer och ökar kunskap som skapar mervärden för energi- och livsmedelsförsörjning, något som blir allt viktigare med hänsyn till klimatet och i det förändrade säkerhetspolitiska läget.

I regeringsförklaringen slås fast att det svenska näringslivet är ett drivhus för välstånd och innovation, men är numera också en viktig miljörelse då Sverige är ledande i frågor om hållbarhet och grön omställning. SLU vill fortsätta stärka och utveckla sin verksamhet för att med sin unika infrastruktur, forskning, utbildning och fortlöpande miljöanalys bidra till detta arbete för att nå klimatmålen.

SLU:s forskning är mycket framgångsrik och forskningsfinansiärerna kräver ofta medfinansiering. En paradox i dagens system är att det framgångsrika universitetet som får allt fler externa bidrag får samtidigt allt mindre utrymme för satsningar på nya områden, profilering och för att skapa långsiktighet i anställningsförhållandena för forskarna. För att säkerställa den moderna infrastruktur som idag krävs för excellent forskning samarbetar SLU nationellt (och internationellt) med andra, men utvecklings- och driftkostnaderna för infrastruktur som enbart nyttjas inom areella näringar, exempelvis för animalieproduktion och digitaliseringen av näringarna, bär ofta SLU ensamt. Basfinansieringen för SLU:s forskning behöver därför bli större.

Kunskap om skogsbestånd, arter och tillståndet i mark och vatten behövs för att kunna utveckla och på ett hållbart sätt tillvara naturresurserna samtidigt som klimatmålen uppnås. Sådan kunskap genereras av SLU, inte minst genom den fortlöpande miljöanalysen. Denna verksamhet är till stor del externfinansierad, främst av andra statliga uppdragsgivare, men SLU saknar finansiering för exempelvis metodutveckling och digitalisering. De kraftigt ökade priserna på drivmedel har blivit en ekonomisk riskfaktor för det nationella forskningsfartyg, Svea, som SLU har ansvar för.

Det som SLU prioriterar högst är emellertid en fortsatt ökning av utbildningsuppdraget. SLU har i uppdrag att ge ett antal unika yrkesexamina för de areella näringarna och studenter får på SLU en specialisering som andra lärosäten inte kan erbjuda. Arbetsmarknaden för SLU:s studenter är också mycket god, de är mycket eftertraktade i sektorer som bidrar till hela landets utveckling och energi- och livsmedelsförsörjning.

1 Utbildning

Det är alltså SLU:s högsta prioritet att erhålla ett större utbildningsuppdrag. Nuvarande uppdrag är 12 600 hst för treårsperioden 2023-2025, en ökning med 600 hst jämfört med tidigare period. Ökningen motsvarar de satsningar på bristyrken och den utbyggnad av veterinär- respektive djursjukskötartutbildning som regeringen beslutat om.

Kompetensbristen är dock fortsatt stor inom flera sektorer som är kopplade till SLU men utrymme saknas för att fylla dessa samhällsbehov. Särskilt angelägna områden är en utbildning på avancerad nivå inom djuromvårdnad, civilingenjörsutbildning inom digitaliserat jord- och skogsbruk samt livslångt lärande. Mycket angelägna bristområden är också agrara och skogliga utbildningar.

I dagsläget är bedömningen att 14 000 hst på sikt är en minsta nivå på SLU:s utbildningsuppdrag. En utbyggnad av program sker emellertid stegvis, och för treårsperioden beräknar SLU kunna genomföra en successiv ökning motsvarande totalt 840 hst (15 +38 +60 mnkr)

Beräknat ökat resursbehov inom utbildning för perioden 2024-2026:

113 mnkr

Arbetsmarknadens behov och studenternas efterfrågan gör att ökat utbildningsuppdrag är SLU:s högsta prioritet

På senare år har samhällsutvecklingen bidragit till ökad insikt om den gröna sektorns roll; torråret 2018, pandemin, effekterna av ett ändrat klimat samt konsekvenserna av kriget i Ukraina. Vi ser också att studenternas intresse för flera av SLU:s utbildningar är ökande. Regeringen skriver i budgetpropositionen (2022/23:1) att ökningen av studentantalet vid SLU är särskilt positivt och bedömningen är att SLU:s arbete med att öka attraktiviteten för sina utbildningar är av vikt för kompetensförsörjningen i de areella näringarna. Det är glädjande, men SLU har svårt att möta det ökande intresset när de tillfälliga pandemisatsningarna löper ut p.g.a. det begränsade uppdraget.

Dagens studenter kommer att verka i en framtid med klimatförändringar och en växande befolkning som i allt högre grad lever i urbana miljöer, vilket ökar trycket på naturresurserna. SLU:s forskning och utbildning handlar om frågor relaterade till dessa framtida utmaningar; rent vatten, uthållig och säker matproduktion, levande landskap, god djuromsorg, hållbara städer samt ett långsiktigt socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart nyttjande av naturresurserna. SLU har i uppdrag att ge ett antal unika yrkesexamina för de areella näringarna och studenter som utbildas vid SLU får en specialisering som andra lärosäten inte kan erbjuda. De är därmed ett viktigt bidrag till kompetensförsörjning och förnyelse för de gröna näringarna med betydelse för deras konkurrenskraft och därmed också för landsbygdens utveckling.

SLU måste bromsa antalet nybörjarplatser samtidigt som det finns tydliga kompetensbehov

SLU har de senaste åren utvecklat ett delvis nytt utbildningsutbud vilket har attraherat fler studenter. Syftet med de nu föreslagna förändringarna är i första hand att skapa ännu bättre matchning mot både den gröna sektorns behov och studenternas efterfrågan. Samtidigt matchar utbudet väl mot SLU:s forskning och lärarkompetens vilket borgar för kvalitet och forskningsanknytning.

Utbildningsvolymen vid SLU är förhållandevis liten, uppdraget är minst 4 200 hst per år samtidigt som SLU är landets tionde största universitet. Lärosätet förfogar emellertid över bred kompetens som ännu bättre skulle kunna nyttjas i grundutbildningen.

Det modesta utbildningsuppdraget till trots, har SLU behövt bromsa antalet nybörjarplatser när pandemisatsningarna löpt ut för att hålla utbildningsvolymen inom givna resursmässiga ramar.

Den begränsade volymen i kombination med det breda verksamhetsuppdraget som SLU enligt sin instruktion har, gör att möjligheterna till omprioritering för att utveckla nya utbildningsområden är små. Det finns flera angelägna satsningar som saknar finansiering och efterfrågan är stor på veterinärer, djursjukskötare, agronomer, jägmästare och lantmästare i landet. SLU satsar gärna på att utöka volymen i dessa utbildningar, men då behöver de resursmässiga ramarna bli större. Den tillfälliga satsningen på bristyrken (t.ex. magisterutbildningen inom livsmedelsområdet) skulle också kunna permanentas med ett större utbildningsuppdrag. Utöver det befintliga utbudet vill SLU framhålla tre särskilt angelägna områden:

1) Utbildning på avancerad nivå i djuromvårdnad

För att tillmötesgå arbetsmarknadens behov har antalet platser på Djursjukskötarprogrammet stegvis utökats från 40 till 100 platser under perioden 2014 - 2021. Tack vare regeringens särskilda uppdrag finns nu 115 platser på programmet från hösten 2022. Men det saknas fortfarande möjlighet att studera djuromvårdnad på avancerad nivå i Sverige, och möjligheten är mycket begränsad även internationellt. Det finns stor efterfrågan på ökad kompetens inom området; i djurhälsovården, inom forskningen men också för att tillgodose behovet av lärare med utbildning på avancerad nivå inom djuromvårdnad. Dessutom är en avancerad utbildning inom djuromvårdnad en förutsättning för kunskapsutvecklingen av ett område med hittills begränsad forskning. Sverige har här en möjlighet att ligga i framkant inom ett område där ökad kompetens verkligen behövs.

2) Civilingenjörsutbildning i digitaliserat jord-och skogsbruk

Efterfrågan på en avancerad tekniskt orienterad utbildning med inriktning mot den gröna sektorn växer starkt. När skogs- och jordbruket digitaliseras behövs personer med kunskaper om modern jord- och skogsbruksproduktion kombinerat med kompetens för digital utveckling. Som exempel på detta behov kan sektorsinitiativ som Mistra Digital Forest och Agronod nämnas, vilka helt fokuserar på digitalisering och där civilingenjörskompetens är nödvändig.

SLU har långtgående planer på en utbildning där målet är att utbilda civilingenjörer som med teknisk kompetens och expertkunskap inom de gröna näringarna kan utveckla ett jord- och skogsbruk som är ekonomiskt lönsamt och långsiktigt hållbart. Utbildningen utformas och planeras att bedrivas i samråd med företrädare för näringarna. SLU:s tidigare ansökan om examensrätt för civilingenjörsexamen påvisade att visst utvecklingsarbete kvarstod och SLU har sedan dess arbetat för att stärka universitetets förutsättningar för att utfärda en sådan examen. En ny, reviderad ansökan kommer att lämnas in under 2023.

3) Livslångt lärande och kompetensväxling

SLU skulle mycket gärna välkomna fler studenter som kan studera med det nya omställningsstudiestödet inom ramen för det livslånga lärandet. Regeringens satsning på omställningsstudiestödet behöver dock åtföljas av större utbildningsanslag. Om så inte sker kommer nya satsningar för karriärbytare, eller för att kompetensutveckla yrkesverksamma, att leda till undanträngningseffekter när nybörjarplatser för ungdomar måste minska ned i motsvarande omfattning. I dagsläget prioriteras emellertid de SLU-specifika yrkesutbildningarna eftersom de har en avgörande betydelse för kompetensförsörjningen till den gröna sektorn.

Bedömning av behovet

Utbildningsuppdraget är för närvarande minst 12 600 hst under treårsperioden och i dagsläget är bedömningen att en minsta nivå är ytterligare 445 hst per år, så att uppdraget på längre sikt blir minst 14 000 hst för en treårsperiod. En ökning sker emellertid stegvis, och för närmast kommande treårsperiod beräknar SLU kunna genomföra en successiv ökning motsvarande 110 hst för 2024, 285 hst för 2025, för att 2026 nå målet för ökningen, 445 hst. Med dagens snittprisläpp om 135 tkr/hst skulle det innebära en anslagsökning om 113 mnkr för hela perioden (15 +38 +60 mnkr).

Övriga frågor inom utbildning

Utbildningen vid hästnäringens riksanläggningar är under utredning

Enligt regleringsbrevet ska SLU bedriva utbildning på hästnäringens tre riksanläggningar Flyinge, Strömsholm och Wången. År 2023 finns 18,8 mnkr anvisade för detta ändamål. Under innevarande år avslutas ett större utredningsarbete om Hippologprogrammet som är den utbildning som i dagsläget är förlagd i sin helhet på riksanläggningarna. SLU avser återkomma till regeringen inför 2024 års regleringsbrev när resultatet av utredningen är känt.

Medel för studentinflytande

Ett väl fungerande studentinflytande bygger på livaktiga studentkårer som bl.a. kan medverka i SLU:s kvalitetsarbete. Det statliga stödet för studentinflytande höjdes tillfälligt (till 821 tkr för SLU:s del) under perioden 2021–2023, men är trots det långt ifrån tillräckligt. SLU avsätter ca 2 mnkr utöver det statliga stödet till studentkårernas verksamhet, vilket inte är optimalt eftersom kårerna hamnar i beroendeställning. Regeringens stöd via Kammarkollegiet behöver öka för finansiera ett studentinflytande på likvärdiga nivåer som innan kårobligatoriets avskaffande. I kårobligatorieutredningen (SOU 2008:11) föreslogs en ersättning till studentkårerna motsvarande 310 kr per helårsstudent, vilket då summerade till 95 mnkr kronor. Utöver detta föreslogs 30 mnkr för ersättning till finansiering av studiesocial verksamhet. SLU föreslår därför att det nationella stödet till studentinflytande ökar permanent från dagens 55 miljoner kronor till 110 miljoner kronor.

2 Forskning

SLU:s forskning är på världsledande nivå inom många områden och externfinansieringen ökar. Det är positivt men får också konsekvenser i form av att en allt större andel av basanslagen krävs för medfinansiering och ger en projektekonomi som påverkar upplevelsen av anställningstrygghet. Bara för att upprätthålla nuvarande balans mellan externa medel och anslag skulle anslaget behöva öka med ca 12 procent eller ca 150 mnkr per år. Kostnaderna för basala förutsättningar för forskning i form av infrastruktur, datahantering och öppen vetenskap har också ökat under en längre period.

En möjlig strategi är att den tillfälliga anslagsökningen från 2020 skulle kunna nyttjas för långsiktig basfinansiering om den permanentas. Den skulle med fördel kunna användas för att ytterligare stärka SLU:s profil i enlighet med riksdagens intentioner. Det skulle motsvara ytterligare 72 mnkr för perioden 2024-2026 (24 mnkr per år).

Ökat basanslag (motsvarande tillfällig förstärkning enligt forskningspropositionen) 72 mnkr

Basanslagen behöver förstärkas

SLU har tillsammans med andra lärosäten länge argumenterat för en ökning av basanslagen dels för att kunna täcka behovet av medfinansiering för internationella och nationella utlysningar av forskningsprojekt, dels för att den höga externfinansieringsgraden skapar otrygga anställningsförhållanden som gör en akademisk karriär mindre attraktiv. Sulf:s rapport ”I skuggan av osäkerheten”¹ tydliggör konsekvenserna av att ca 60 procent av forskningen är externfinansierad.

I dagsläget är utfallet av förslagen om profilering i forskningspropositionen inte känt för lärosätena. Det pågår också en utredning om forskningsfinansiering vars uppdrag är att ”föreslå ett system där finansiärernas arbetssätt och finansieringsformer är tydliga och effektiva samt på ett ändamålsenligt sätt förhåller sig till universitets och högskolors direkta anslag för forskning och utbildning på forskarnivå och annan forskningsfinansiering” (Dir 2022:85). SLU:s behov av finansiering kan komma att påverkas av dessa båda faktorer.

SLU:s förslag är att regeringen permanentar den tillfälliga ökningen av forskningsanslaget och samtidigt uppdrar åt lärosätena att utarbeta profilområden i enlighet med riksdagens intentioner. Den tillfälliga ökningen uppgår för SLU:s del till 24 mnkr per år (72 mnkr för perioden).

SLU:s infrastrukturer för forskning, utbildning och miljöanalys

I anslutning till frågan om finansiering av forskning och miljöanalys vill SLU lyfta fram de infrastrukturer som universitetet har och som motiveras av universitets kompetensområden. Det är fältforskningsstationer, skog och mark för långliggande försök, forskningsfartyg, djursjukhus, djurstallar (inklusive en biogasanläggning) som kräver omfattade resurser för drift, underhåll och förvaltning.

Dessa infrastrukturer är helt avgörande för SLU:s forskning, utbildning och miljöanalys. Samtliga infrastrukturer står inför utgifter som är kopplade till digitalisering (programvara, utrustning, drift, kompetens samt öppna och tillgängliga data). Samtidigt ökar driftskostnaderna markant på grund av inflation samt ränte- och energikostnader.

Utöver de egna infrastrukturererna är SLU en aktiv partner eller huvudman i ett flertal (inter-) nationella forskningsinfrastrukturer. SLU har även interna instegsstrukturer för att underlätta för forskare och miljöanalytiker att nyttja de gemensamma nationella investeringar som gjorts (t ex MAXIV, SND och NBIS). SLU är genom SITES också Sveriges representant i ansökan om eLTER ERIC, ett projekt inom The European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI). eLTER ska bidra till avancerad kunskap om olika ekosystem och om vilka effekter miljöförändringar och samhällsliga förändringar har på ekosystemen på längre sikt.

Kostnaderna för öppen vetenskap fortsätter att öka

Vetenskapliga publikationer som är ett resultat av forskning som finansieras med offentliga medel ska enligt regeringsbeslut vara öppet tillgängliga från 2021. Vad gäller forskningsdata ska omställningen till öppen vetenskap vara genomförd senast 2026. En grov indikation på vad detta innebär ekonomiskt är att utgifterna för vetenskaplig publicering på nationell nivå (2020) var cirka 709 mnkr, vilket är en ökning med 205 mnkr (40 procent) jämfört med föregående år vilket i sin tur indikerar att regeringen

¹ I skuggan av osäkerheten, Sulf, 2021

behöver delta i utvecklingen av de så kallade transformativa avtalen för att nå en hållbar lösning för alla parter i arbetet mot öppen tillgång till forskningsresultat.

På universitetsnivå är kostnaderna för öppen vetenskap omfattande. Bara kostnaderna för publicering har inom SLU ökat med 6,4 mnkr sedan 2020, utöver det har universitetet avsatt ca 5 mnkr för nödvändiga ökade insatser. Det finns även kostnader som är något svårare att precisera; det kan bl.a. handla om juridiska aspekter, arkivering, kompetensutveckling och stöd på bred front för den kulturella strukturomvandling som öppen vetenskap innebär. Principiellt kan kostnaderna delas in i a) personal b) teknisk infrastruktur och stöd för FAIR-principerna (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable) samt c) avtal för publicering.

3 Fortlöpande miljöanalys

Den fortlöpande miljöanalysen är till stor del externfinansierad genom andra statliga aktörer. Genomförda och planerade minskningar av anslag till dem gör att SLU kan få svårigheter att upprätthålla verksamheten. Medel saknas för investering i teknisk infrastruktur, digitalisering och metodutveckling. Härutöver utgör de kraftigt ökade kostnaderna för drivmedel en ekonomisk riskfaktor för forskningsfartyget R/V Svea.

Det sammanlagda resursbehovet uppgår till

- Riksskogstaxeringen	15 mnkr
- Forskningsfartyget R/V Svea, bränslekostnader	30 mnkr
- SLU Artdatabanken enligt överenskommelse med Naturvårdsverket (nedan):	
enligt alternativ 1	69 mnkr
enligt alternativ 2	39 mnkr

Beräknat resursbehov inom fortlöpande miljöanalys för perioden 2024-2026: 109/74 mnkr

Miljöövervakningens roll i samhället och vid SLU

Sveriges naturresurser utgör en fundamental grund i samhällsekonomin och att kunna nyttja dem långsiktigt hållbart är avgörande för landets energi- och livsmedelsförsörjning. De senaste åren har behoven ökat av öppet tillgänglig kunskap om hur vår miljö påverkas av samhälls- och klimatförändringar.

I betänkandet om miljöövervakning beskriver tillfrågade experter och avnämare verksamheten ”som en kollektiv livförsäkring, en gemensam angelägenhet och en viktig del av samhällets infrastruktur. Miljöövervakningen gör att vi tidigt kan identifiera nya miljöhot och förbereda oss inför det okända” (SOU 2019:22, s 490). Det argumenteras också genomgående för att miljöövervakningen ska *utvecklas och genomföras med vetenskaplig kompetens* vilket motiveras av de synergier som finns med utbildning och forskning.

SLU är det enda lärosätet som har miljöanalys inskrivet i sitt uppdrag. I uppdraget ingår även att utveckla miljöanalysen i samverkan med dess avnämare.

Riksskogstaxeringen – viktig för Svensk skogsnäring och för skogspolitiken

Ett av de främsta exemplen på värdeskapande miljöövervakning är riksskogstaxeringen som levererar data om skogarnas tillstånd och förändring. Verksamheten har funnits i hundra år och de långa tidsserierna är mycket värdefulla för Svensk skogsnäring och för Svensk skogspolitik på EU-nivå. Dataserierna innefattar exempelvis arealförhållanden, trädbiomassa, årlig tillväxt och skogsskador. På uppdrag av Skogsstyrelsen har SLU också inom ramen för NRS (Nationell riktad skogsskadeövervakning) inventerat ungskogar i norra Sverige. Resultaten visar att nästan 40 procent av ungskogen i de fyra nordligaste länen har drabbats av skador, en del har drabbats av flera typer av skador, så kallad multiskadad skog. Skadorna orsakas av bete av älgar och annat vilt samt angrepp av skadesvampar vilket innebär stora förluster för såväl skogsägarna som för samhället. Miljöanalysens närhet till forskning och utbildning på SLU har bidragit till att ett digitalt utbildningsmaterial om hur sådana skador förebyggs redan finns tillgängligt.

Riksskogstaxeringen har en budget i balans inför 2023, på bekostnad av att inte återbesätta tjänster och genom att inte avsätta medel för investeringar. Situationen innebär att SLU på sikt riskerar att inte kunna leverera kvalitetssäkrade data som Sverige förbundit sig till genom EU-direktiv. Det mest angelägna resursbehoven uppgår till 5 mnkr per år, 15 mnkr för perioden.

Forskningsfartyget R/V Svea – en del av miljöövervakningen

Forskningsfartyget R/V Svea är ett av Sveriges bidrag till att uppfylla mål 14 i Agenda 2030 (Hav och marina resurser). De kraftigt ökade kostnaderna för drivmedel, i synnerhet HVO-diesel, utgör en ekonomisk riskfaktor för såväl fartygets användare som för SLU. Det finns inget som tyder på att priset på drivmedel kommer att sjunka under perioden. I regleringsbrevet fanns 35 mnkr avsatta från start för förvaltningen av fartyget och SLU har sedan internt räknat upp dessa utifrån PLO. Kostnaderna för drivmedel gör att behovet bedöms uppgå till ytterligare 10 mnkr per år.

Beslutsunderlag och data till nationella och internationella konventioner och EU-direktiv

Utöver underlag till beslut som bidrar till samhällsekonomi i stort så levererar verksamheten inom miljöanalys kunskapsunderlag som bidrar till de nationella miljömålen och Agenda 2030. Data från SLU:s miljöanalys används för rapportering till en rad internationella konventioner och EU-direktiv som Sverige förbundit sig till. Exempelvis kan nämnas att Sveriges rapportering till klimatkonventionen, konventionen om biologisk mångfald och till EU, bl.a. avseende art- och habitatdirektivet, samt vattendirektivet, bygger på data som levereras från SLU:s fortlöpande miljöanalys. Andra områden där fortlöpande miljöanalys bidrar med underlag för beslut om landets naturresurser är de som kopplar till dricksvatten, luftkvalitet, klimatet, biologisk mångfald och cirkulation av näringsämnen.

Miljöövervakning ger ekonomiska mervärden för samhället

Ett exempel är utbredningen av invasiva arter som kan orsaka stora ekonomiska förluster genom påverkan på befintliga ekosystem i form av minskade skördar, skogsskador och genom att de kan utarma livsbetingelserna för fisk och vilt. Här har SLU Artdatabanken utvecklat sina IT-system för att svara mot nya behov hos kommuner, myndigheter och andra aktörer som har till uppdrag att bevaka utbredningen av invasiva arter.

Genom miljöövervakning är det möjligt att identifiera förändringar som påverkar olika ekosystemtjänster. En sådan ekosystemtjänst som har stort ekonomiskt värde är pollinering, där inventering av pollinatörer leder till kunskap om behovet av åtgärder för att inte skördarna och därmed livsmedelsförsörjningen ska minska på grund av för dålig pollinering.

Miljöövervakningen vid SLU finansieras av andra statliga aktörer

Sammanfattningsvis är SLU:s bidrag till landets miljöövervakning omfattande, men finansieringen via statsanslaget täcker varken nödvändiga investeringar i teknisk infrastruktur och metodutveckling eller samordning av uppdrag från olika beställare. Verksamhetens externfinansiering är ca 65 procent och ökande, men resurser för att upprätthålla hög kvalitet på infrastrukturer och metoder ingår sällan i uppdragen. Uppdragsgivarna är främst andra statliga aktörer, som Länsstyrelser, Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten, SMHI och Naturvårdsverket. När dessa myndigheter får besparingar går det inte heller att förutse konsekvenserna för SLU vilket försvårar SLU:s beredskap att driva utvecklingen enligt uppdraget.

Det som i dagsläget bedöms vara mest angeläget är att säkra finansieringen för Riksskogstaxeringen och drivmedelskostnader för R/V Svea.

SLU Artdatabanken, förslag till finansiering i samråd med Naturvårdsverket

Naturvårdsverket (NV) och SLU har en pågående dialog om en långsiktig finansiering av arbetet med artinformation och lämnar även i år ett gemensamt förslag till lydelse i regleringsbrevet, innefattande en anslagsökning, under Villkor för anslag 1:23:

”Av anslaget ska minst 106 000 000 (tidigare 83 200 000) kronor användas till den verksamhet som bedrivs vid Artdatabanken. Av detta ska minst 70 000 000 kronor användas för verksamhet med anknytning till Svenska Artprojektet.

Minst 23 000 000 kronor ska användas för övrigt arbete med artinformation. Data ska oavsett källa tillhandahållas digitalt till kommuner och myndigheter.”

NV och SLU föreslår tillsammans att regeringen överväger något av de två alternativen nedan för att SLU och NV gemensamt ska kunna upprätthålla verksamheten.

- 23 mnkr (69 mnkr för perioden) avsätts till SLU på anslag 1:23 i regleringsbrevet, (alternativ 1).
- Naturvårdsverket får ett villkor på sitt anslag 1:3 om upp till 10 mnkr per år som bidrag till SLU för arbete med artinformation, och anslaget till SLU utökas med minst 13 mnkr (39 mnkr för perioden), (alternativ 2).

4 Övriga uppdrag

Kraftsamling växthälsa

I enlighet med den hemställan som skickats till regeringen (SLU id: SLU.ua.2023.1.1.1-222-1) vill SLU tillsammans med Jordbruksverket göra en kraftsamling för att säkra växthälsan i Svensk jordbruks- och trädgårdsproduktion. Detta motiveras bl.a. av frågor som rör långsiktig livsmedelsförsörjning vilket fått ökad aktualitet i det nya säkerhetspolitiska läget.

IUFRO World Congress 2024

Planering och genomförande av IUFRO World Congress 2024 inom skog, miljö- och klimatfrågor.

SLU och Jordbruksverket har i en gemensam hemställan föreslagit en satsning på växthälsa. En god växthälsa blir allt viktigare för att kunna producera mat och långsiktigt klara livsmedelsförsörjningen i ett nytt säkerhetspolitiskt läge med ett förändrat klimat. För detta krävs ökad kunskap och tillgång på kompetens samt utvecklad samverkan mellan relevanta aktörer.

Den föreslagna satsningen ska generera behovsbaserad kunskap, kompetens och infrastruktur för att säkra växthälsan i svensk jordbruks- och trädgårdsproduktion. Befintlig verksamhet vid SLU och Jordbruksverket ska vidareutvecklas samtidigt som en tät samverkan med jordbruks- och trädgårdsnäringen och övrigt näringsliv byggs upp. Kostnaderna för satsningen beräknas preliminärt till 50 miljoner kr per år varav 38 miljoner kr per år utgör ett behov av ny finansiering.

Finansiering av uppdrag som ges från regeringen

SLU får uppdrag från regeringen eller från andra myndigheter som motiveras av behov av universitetets forskning och den fortlöpande miljöanalysen. Uppdraget gör SLU med stolthet då de konkret och direkt ger nytta till samhället och berikar universitetet, genom exempelvis tillämpningar eller utökad samverkan. Några uppdrag innebär permanent verksamhet och det finns en förväntan om aktiv medverkan från SLU:s seniora forskare. Exempel på sådana uppdrag är:

- Avelsarbetet på kallvattenfisk i Kälarne
- Vetenskapliga rådet för djurskydd
- Riskvärderingsfunktion växtskadegörare

När tillräcklig finansiering saknas, om finansieringen upphör, eller när förutsättningarna ändras så innebär uppdragen att SLU måste använda forskningsmedel för att kunna utföra dem.

IUFRO World Congress 2024 inom skogs-, miljö- och klimatforskning

Sverige har, i samarbete med de nordiska och baltiska länderna, tilldelats värdskapet för IUFRO:s världskongress 2024² inom temat *Skog och samhälle mot 2050*. Kongressen äger rum vart femte år och ger stor potential för de nordiska länderna att bidra till den globala utvecklingen inom skog, klimat och miljö i enlighet med Agenda 2030.

Formas har nu fått ett uppdrag i sitt regleringsbrev för 2023 att samverka med SLU i planeringen av kongressen. För SLU:s del har kostnaderna hittills uppgått till 15 mnkr, inkluderat internationella kontakter och uppbyggnad av ett sekretariat samt breddning av ägarskapet. En viss del av kostnaderna kommer att täckas av övriga nordiska parter och SLU kommer att avsätta medel från sitt nuvarande anslag (ca 17 mnkr).

5 Begäran om full rådighet över forsknings- och undersökningsfartyget R/V Svea

SLU anholder om en ändring av regeringsbeslut N2015/1638/FJR, så att SLU får rådighet att välja leverantör av management till R/V Svea. Skälet är att SLU vill kunna erbjuda den mest optimala och effektiva lösningen för Svensk havsforskning och miljöövervakning.

Enligt regeringsbeslut N2015/1638/FJR ”Uppdrag angående nytt undersöknings- och forskningsfartyg”, har SLU ägaransvaret för R/V Svea och det är Sjöfartsverket som ska ansvara för management.

² IUFRO, International Union of Forest Research Organizations, har 630 medlemsorganisationer i 125 länder - [World Congress 2024 www.iufro2024.com](http://www.iufro2024.com)

SLU önskar få en ändring i relationen med Sjöfartsverket så att SLU kan välja vem som ska ansvara för R/V Sveas management och därmed få en tydligare affärsrelation med Sjöfartsverket. (I dagsläget anlitar Sjöfartsverket själva ofta Viking Supply AB.)

Det tidigare nätverket för samarbete med andra universitet och forskande myndigheter som ansvarar för forskningsfartyg har under 2023 utvecklats till ett konsortium med 7 ingående parter³. Samarbetet omfattar anskaffning av forskningsutrustning, gemensamma ansökningar till forskningsråd, gemensamma forskningsexpeditioner, gemensam rekrytering av fartygstekniker (forskningsingenjörer) etc. Inom konsortiet diskuteras även frågor om management eller drift av fartygen och den gemensamma uppfattningen är att det är viktigt att fartygsägaren har full frihet att anpassa management till verksamhetens behov vilket förutsätter möjlighet att ställa sådana krav i samband med en upphandling av totalentreprenad eller del av management.

6 Tillgängliggörande av regelverk

Vid Sveriges lantbruksuniversitet tillgängliggörs bindande regler för verksamheten, inklusive föreskrifter samt i förekommande fall allmänna råd, genom digital publicering i universitetets styrande dokument som nås via universitetets hemsida. Forskarutbildningen har en egen portal på webben och för grundutbildningen finns den digitala Utbildningshandboken. Kurs- och utbildningsplaner för grundutbildningen registreras i särskild ordning och nås via kursdatabas respektive utbildningarnas webbsidor.

7 Tabeller

- 1 Verksamhet / finansiering
- 2 Avgiftsbelagd verksamhet
- 3 Verksamhetsinvesteringar
- 4 Särskild information om investeringar
- 5 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

³ SLU, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Sveriges geologiska undersökning, Polarforskningssektariatet och SMHI.

1 Verksamhet/finansiering

Tabell 1: Verksamhet / finansiering 2019- 2023 (mnkr)

Tabell 1

	Utfall 2022	Prognos 2023	Beräkning 2024	Beräkning 2025	Beräkning 2026
Befintligt statsanslag					
Statsanslag enligt regleringsbrev och budgetproposition.	2 114	2 155	2 245	2 373	2 508
Avgår transfereringar till andra huvudmän	-63	-63	-63	-63	-63
Summa befintliga statsanslag exkl transferering	2 051	2 092	2 182	2 310	2 445
Satsningar Utgiftsområde 23, anslag 25:1					
Grundutbildning					
Utökat GU uppdrag			15	38	60
Fortlöpande miljöanalys					
Ökande bränsle kostnader			10	10	10
Riksskogstaxeringen			5	5	5
ArtData			13	13	13
Forskning och forskarutbildning					
Basfinansiering			24	24	24
Statsanslag inklusive satsningar i budgetunderlaget	2 051	2 092	2 249	2 400	2 557
Avgiftsintäkter som disponeras	908	932	956	980	1 005
Bidragsintäkter som disponeras	1 185	1 340	1 460	1 574	1 672
Finansiella intäkter som disponeras	16	39	41	39	38
Summa	4 160	4 403	4 706	4 993	5 272

För perioden 2022 till 2024 har statsanslaget prognostiserats enligt regleringsbrevet och budgetpropositionen och prognos har gjorts av POL utifrån ekonomiskt läge. Därtill har statsanslaget minskats med transfereringar till annan huvudman.

Avgiftsintäkterna beräknas öka med i genomsnitt 2,6 procent för åren 2023 till 2026.

Bidragsintäkterna beräknas öka med i genomsnitt 9 procent för åren 2023 till 2026.

Finansiella intäkter har vi räknat med en genomsnittlig ränta på 3 procent för åren 2023 till 2026

Tabell 2 Avgiftsbelagd verksamhet, tkr	Över-/underskott 2022	Över-/underskott 2023	Prognos Intäkter 2024	Prognos Kostnader 2024	Prognos Över/underskott 2024	Prognos Ack. Över-/underskott 2024
Uppdragsverksamhet	-12 683	0	800 000	-800 000	0	-12 683
Tjänsteexport	13 716	0	80 000	-80 000	0	13 716
Totalt	1 033	0	880 000	-880 000	0	1 033

Tabell 3 Verksamhetsinvesteringar

Errata 230228

Korrigerig av tidigare inlämnat Budgetunderlag

Verksamhetsinvesteringar	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
Datasystem, rättigheter m.m.	844	5 000	5 000	5 000	5 000
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	63 653	50 000	50 000	50 000	50 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	18 843	25 000	45 000	15 000	15 000
Övriga verksamhetsinvesteringar	10 403	60 000	65 000	70 000	120 000
Summa verksamhetsinvesteringar	93 743	140 000	165 000	140 000	190 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	93 743	140 000	165 000	140 000	190 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Anslag (uppdelat per post)					
Summa finansiering	93 743	140 000	165 000	140 000	190 000

Kommentar:

Utfall 2022 samt finansieringsraden för lån i tabell 3 har korrigerats efter att budgetunderlaget beslutats av SLUs styrelse. Anledningen till korrigeringen är att uppgifterna felaktigt avsåg ackumulerade värden istället för årets investeringar/årets nyupplåning. Siffrorna ovan är de som gäller efter korrigerig och överensstämmer med vad som rapporterats i Hermes.

Tabell 4**Särskild information om verksamhetsinvesteringar****Verksamhetsinvesteringar per objekt**

Byggprojekt Västra Noden Alnarp, första steget i

Campusomvandlingen

It-nätverk, infrastruktursatsning

Summa utgifter för investeringar

	Totalt	Ack. utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026- Beräknat
Byggprojekt Västra Noden Alnarp, första steget i Campusomvandlingen	77 500		2 500	5 000	10 000	60 000
It-nätverk, infrastruktursatsning	95 290	26 910	24 380	12 500	10 500	21 000
Summa utgifter för investeringar	172 790	26 910	26 880	17 500	20 500	81 000

Finansiering

Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 §

kapitalförsörjningsförordningen)

Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)

Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)

Anslag (uppdelat per post)

Summa finansiering

Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	113 553	26 910	11 643	5 000	10 000	60 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0					
Anslag (uppdelat per post)	59 237		15 237	12 500	10 500	21 000
Summa finansiering	172 790	26 910	26 880	17 500	20 500	81 000

Varav investeringar i anläggningstillgångar

Datasytem, rättigheter m.m.

Maskiner och inventarier

Fastigheter och mark

Övriga verksamhetsinvesteringar

Summa investeringar i anläggningstillgångar

Datasytem, rättigheter m.m.	0					
Maskiner och inventarier	30 290	21 147	9 143			
Fastigheter och mark	0					
Övriga verksamhetsinvesteringar	77 500		2 500	5 000	10 000	60 000
Summa investeringar i anläggningstillgångar	107 790	21 147	11 643	5 000	10 000	60 000

Tabell 5

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	1 860 000	1 771 789	1 711 789	1 701 789	1 691 789
Nyupplåning	93 743	140 000	165 000	140 000	190 000
Amorteringar	-181 954	-200 000	-175 000	-150 000	-140 000
UB lån i Riksgäldskontoret	1 771 789	1 711 789	1 701 789	1 691 789	1 741 789
Beslutad/föreslagen låneram	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Ränteutgifter	13 678	51 354	51 054	50 754	52 254
<i>Summa amorteringar och ränteutgifter</i>	<i>195 632</i>	<i>251 354</i>	<i>226 054</i>	<i>200 754</i>	<i>192 254</i>
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Anslag (uppdelat per post)	97 816	125 677	113 027	100 377	96 127
Övrig finansiering	97 816	125 677	113 027	100 377	96 127
<i>Summa finansiering</i>	<i>195 632</i>	<i>251 354</i>	<i>226 054</i>	<i>200 754</i>	<i>192 254</i>